

Mattilsynet ved Anne Bøen

Avfall Norge
Øvre Vollgt. 6
0158 Oslo
Tlf: +47 24 14 66 00

www.avfallnorge.no
post@avfallnorge.no

DNB NOR, konto:
1607.51.16520
Organisasjonsnr.
NO 971 274 409 MVA

Oslo, 2. februar 2017

DELREVISJON GJØDSELVAREREGELVERKET

Jeg viser til epost av 13.1.17 og ønske om innspill på foreslåtte endringer i gjødselvarerforskriften. Vi ønsker oppdatering av forskriften velkommen og takker for muligheten for å gi innspill.

Like konkurransevilkår

Overordnet så legger rammebetingelsene i gjødselvarerforskriften føringer for hvordan utnyttelse av organiske gjødselprodukter basert på resirkulerte råvarer kan utnyttes i konkurranse med jomfruelige, mineralske eller fossile råvarer.

[24. januar i år](#) stemte miljøkomiteen i EU-parlamentet over endringsforslag til avfallsdirektivene i sirkulærøkonomipakken. Flere av forslagene vil påvirke norsk lovgiving og skjerpe kravene til materialgjenvinning, slik det også fremkommer i oppdragsbrevet fra KLD 27. juni 2016.

Tiltak for å fremme innovasjon og stimulere markedet

Fortsatt fire kvalitetsklasser (0,1,2,3):

Vi mener dette er unødvendig kompliserende. Ingen andre land vi kjenner til har dette. Revisjonen av forskriften må føre til forenkling som stimulerer til økt bruk av resirkulerte råvarer i tråd med sirkulærøkonomien. Vi håper dette kan tas opp til vurdering med mål om forenkling.

Omsetningpåbud / innblandingskrav:

Et viktig mål for denne revisjonen er å stimulere markedet og øke bruken av organiske og avfallsbaserte gjødselprodukter. Et virkemiddel som bør vurderes er omsetningpåbud og /eller innblandingskrav, etter modell fra biodrivstoff (såkalt 'blending mandates'). Dette vil sette fart i produktutvikling og innovasjon og vil umiddelbart skape et marked med samhandling mellom aktører innen produksjon og salg av handelsgjødsel og organisk gjødsel.

Det er viktig i dette regelverksarbeidet at det kunstige skillet mellom mineralgjødning og organiske gjødselprodukter basert på naturlige råvarer oppheves og konkurransevridende rammer fjernes.

Vi viser for øvrig til kommentarene som allerede er sendt inn fra HIAS, IVAR, Høst og Norsk Vann. Spørsmålet om omstillingstid har vi ikke rukket å ta ordentlig stilling til. Med unntak av ny foreslått skjerpning av regelverket med mengdebegrensning på maks 100kg tørrstoff per dekar per år som vi er litt usikre på bakgrunnen for (se lengre ned). Hvis det bli innført vil det være svært vanskelig å få til i det hele tatt, fordi det vil kunne kreve opp til en 10-dobling av spredearealet (for anlegg med produkttype B).

Vi har foreløpig kun fått innspill fra noen av våre medlemmer. Når forslaget kommer til høring vil vi invitere alle medlemmer til å komme med innspill, og vi vil derfor ta forbehold om at det i den forbindelse kan komme andre synspunkt på foreslåtte endringer enn det vi fremfører nå.

Lykke til med det videre arbeidet og vi ser frem til fortsatt god dialog.

På vegne av faggruppen for biologisk behandling i Avfall Norge
Jens Måge, sekr/fagrådgiver

Innspill og kommentarer

Navn på varebetegnelse (§12a)

Dere ber spesifikt om innspill på varebetegnelse. Vi mener vi nå har en god anledning til å skape generiske betegnelser som har stor betydning for hvordan produktene oppfattes i markedet.

Vi mener også at regelverket i større grad må spesifisere på kvalitet, ikke organisk opphav. Derfor foreslår vi enklere og mer positivt kommuniserende betegnelser.

- "Avløpsslambasert gjødsel" endres til "Biogjødsel fra slam"
- "Sterilisert avløpsslam" endres til "Sterilisert biogjødsel fra slam"

Siden det finnes mange ulike slamtyper (settefisk, avløp, industri etc) må det være krav til at produktets opphav spesifiseres i varedeklarasjon.

Virkeområde

Det er viktig med en tydelig definisjon i forskriften om av hva som menes med dyrkingsmedier, anleggsgjord og jordblandinger, og mer konsekvent bruk av de ulike betegnelse.

Slik forslag til forskrift ble forelagt tidligere så det ut til at «jordblandinger» er synonymt med anleggsgjord, som igjen innebærer all jord produsert i bulk. Vil «dyrkingsmedier» i praksis bety alt av produkter som er pakket i sekk – både blandede og rene medier inkludert kompost?

Prøvetaking og analysemetoder - produktinformasjon

Det er positivt at kravene til prøvetaking lempes. Virksomheten bør ha frihet til å gjennom internkontrollsystemet selv vurdere hyppighet for prøvetaking, samt behov for antall prøver, basert på type produkt og behandlingsmetode. Aktører innenfor avfalls- og gjenvinningsbransjen har over flere år bygget opp god erfaring med hva slags prøvetakingsmetodikk som både ivaretar hygieneaspektet og gir et representativt materiale.

NS2890 - standarder og miljøinformasjon

Vi mener også at NS2890 bør gjennomgå en revisjon. Gjeldende utgave er fra 2003, og det må regnes med at analysemetodene som kreves for de ulike parameterne i flere tilfeller er erstattet av nyere og bedre metoder som praktiseres av akkrediterte analyselaboratorier.

Vi mener også at det er viktig at det i lovverk og standarder nå tas høyde for at torv over tid skal fases ut, slik [Stortinget har besluttet](#) det skal lages en plan for. I regelverk som omhandler produktmerking og varedeklarasjon må det fremgå tydelig innhold av torv, samt produktinformasjon som gjør forbruker klar over eventuelle miljøkonsekvenser (i henhold til [Miljøinformasjonsloven](#) og [Markedsføringsloven](#))

Analysemetoder - varedeklarasjon

P-AL er beregnet for jord med lav PH. For biogjødsel av slam- og andre biogjødsel og kompostprodukter hvor PH er høy, kan denne metoden være mangelfull. Vi ber MT vurdere dette på nytt. Viser også til innspillene fra Høst vedr dette.

Oppsummert er det altså slik at ut ifra bruksmessige og agronomiske krav er det andre analysemetoder

som er gangbare, og det synes svært unødvendig å opprettholde krav som ikke benyttes til annet formål enn å skrive en varedeklarasjon.

Kvalitetskrav

Mengdebegrensninger bør være basert på totale næringsverdier og ikke type biogjødsel eller komposttype. Det er flott at det nå åpnes for ubegrenset bruk av hage/park kompost og barkkompost, men dette er kompost som er svært næringsfattig (skrinn), og begrensningene hindrer fortsatt innovasjon og utvikling. Det vil ikke være mulig å utvikle for eksempel økologiske og torvfrie jordblandinger uten tilsatt mineralgjødsel dersom det ikke er tillatt å blande inn en høyere andel av andre, mer næringsrike råvarer. Igjen viser vil Stortingets beslutning om utfasing av torv.

P-AL >30 mg/100 g tatt inn som alternativ til 30% regelen, sammen med et krav til max. 20 mg/100 g mineralisert N (MIN-N). At regelen om max. 30% kompost forsvinner for anleggsjord hilser vi velkommen, ettersom næringskonsentrasjonen i den organiske avfallsfraksjonen kan variere enormt – med tørket slam i den ene ytterligheten og barkkompost i den andre. Imidlertid er P-AL et særnorsk mål for plantetilgjengelighet, og vi er ikke sikre på at dette er godt egnet under alle forhold. Viser til innspill fra Høst her også.

Vi mener at dyrkingsmedier (sekk) må kunne sammensettes av 100% kompost/avfallsprodukt om man skal oppfylle kravene til 100% torvfrie produkter. Markedets etterspørsel etter torvfrie produkter er blitt en viktig driver for innovasjon og utvikling og lokal verdiskaping. Det er viktig dette stimuleres videre.

Det bør presiseres at det er de agronomiske overveielserne som er gjeldende her, og vi ber MT vurdere på nytt om P-AL tall skal gjelde som begrensninger – delvis fordi man i blandede dyrkingsmedier benytter CAT-verdier ved deklarasjon, men også fordi en eventuell avrenningsproblematikk fra krukker og blomsterkasser må være minimal.

Spesielle krav til bruk av produkter av biogjødsel fra slam

Kategoriseringen (produkttype A og B) vil gjøre det enklere å omsette (balanserte) handelsgjødselprodukter og kompost- og jordblandinger basert på biogjødsel fra slam, men nytt § 25 første ledd medfører fortsatt bruksbegrensninger i og med at det ikke kan dyrkes frukt, grønnsaker, bær og poteter før minimum 10 måneder etter sprededato.

I et markedsperspektiv skulle det aller helst være tillatt å dyrke de nevnte vekster allerede samme året som produktet er spredt. 10 måneder kan også virke som en uheldig og for stram formulering, da man for eksempel ved tilleggsgjødsel med korn i mai/juni kan få utfordringer med å benytte produktene i en kultur våren etter. Ville en bedre formulering vært at det kan dyrkes «påfølgende år»?

Man bør presisere at produkttype A (biogjødsel fra slam) kan anvendes i korn, oljevekster, engfrøproduksjon og gjenlegg til eng. Det ligger for så vidt implisitt i teksten og forståelsen av denne – men vi har sett eksempel på tolkning fra lokalkontor som har medført at slam i klasse A ikke kan brukes til engfrø. Det er derfor vårt ønske om at en presisering av KORN, OLJEVEKSTER, ENGFRØ OG GJENLEGG TIL ENG er bruksområdene.

For at biogjødsel fra slam (både type A og B) skal være konkurransedyktig i markedet har vi et ytterligere ønske om at produktene skal kunne benyttes også til engvekster, unntatt engvekster som fører til melkeproduksjon.

Slamdirektivet omtaler bruk av slam på beitearealer (gras) og andre fôrvekster som risikofylt med tanke på smitte og forurensing. Vi forstår at de foreslåtte endringer må sikre fortsatt ivaretagelse av kravene i direktiv 86/278/EØF (Slamdirektivet), men stiller spørsmål ved hvilket faglig grunnlag EU har for å mene at bruk av biogjødsel av slam som benyttes i små mengder og som er fullstendig hygienisert og stabilisert vil medføre særlig fare for sykdomssmitte, helseskade og forurensing for mennesker og dyr dersom de benyttes til fôrvekster.

Kvalitetsklasser og bruksområder

Vi er usikre på hva som er foreslått av mengdebegrensninger for produkttype A og B. Er det de samme som skal gjelde i henhold til slamtørrstoff?

Videre er det uklart hva som ligger til grunn for at grensen på nettopp 100 kg per dekar er satt. Årlig gjødselmengde for klasse A produkter burde ideelt sett reguleres gjennom gjødselplanleggingen og bruk av gjødselplanprogram, og ikke begrenses av en maksverdi som igjen gjør at produktet assosieres med tradisjonelt avløpslam.

100kg tørrstoff per dekar per år kan sammenlignet med dagens regelverk bety en dramatisk økning i behov for spredeareal (potensielt 10-dobling). Dette vil for anlegg representere en voldsom komplisering av regelverket og nærmest en umulighet å få til. Vi må be Mattilsynet se nærmere på dette.

Videre er det uklart om bonden tillates å bruke type A produkter selv om han også benytter seg av opp til det som er maksimalt tillatte mengder med avløpslam som er hygienisert og stabilisert etter tradisjonelle metoder. Vår mening er at bruken av type A produkter, som har mer til felles med mineralgjødsel og skal være direkte konkurransedyktige mot disse, ikke bør påvirkes av at det på arealet har vært applisert tradisjonelt slam. Det må igjen påpekes at i et markedspektiv er det avgjørende at produkter som Minorga® blir ansett som et handelsprodukt med egenskaper som ikke kan sammenliknes med vått slam.

Økt utsortering matavfall til biologisk behandling

Miljødirektoratet har nettopp konkludert med at Norge bør innføre krav til kildesortering av matavfall. Dette [støtter Avfall Norge](#) og vi mener det vil føre til at mange nye biogjødsel- og jordprodukter vil bli utviklet de neste årene. Tilpasning av gjødselregelverket vil støtte opp under dette.

I noen tilfeller vil det være aktuelt å lage produkter med opphav i biogjødsel fra både slam og matavfall (slik som på Ecopro). Dersom regelverket skal ha noe for seg og lette innovasjon og markedsføring – så må det være en forutsetning at bruk av biogjødsel fra slam (både type A og B) skal gi muligheter for å bruke slam eller biorest som jordforbedringsmiddel og gjødselprodukter for eng og beitearealer.

Hvis ikke vil vi stå foran store utfordringer og store samfunnsmessige kostnader når biogjødsel fra slam potensielt må flyttes over store avstander til områder med åpen åker og kornareal.

Det er uklart hvordan det nye regelverket i EU vil påvirke revisjonen av gjødselverforskriften, men det bør undersøkes om hvilket handlingrom Norge har for nå å lage et regelverk som kan styrke vår egen satsing på bioøkonomi, verdiskaping, arbeidsplasser og ressursutnyttelse (sirkulær økonomi), med utgangspunkt at vi har gode kvalitetssystemer og en ny bransjenorm.

Regelverk og bransjenorm

Vi mener generelt at det er svært viktig at regelverket ikke diskriminerer visse gjødseltyper foran andre, men sikrer likestilling eksempelvis av husdyrgjødsel, biogjødsel fra matavfall (rene strømmer), biogjødsel fra slam, uten at føre-var prinsippet på noen måter svekkes, snarere styrkes.

Avfall Norge har på trappene et prosjekt som skal utrede en bransjenorm for biogjødsel - som beskriver hvordan produksjon av biogjødsel skal foregå og hvordan kvalitet i sluttproduktet skal måles (jfr. gjødselvereforskriftens krav til kvalitet og internkontroll). Vi vil holde dere orientert om dette.